

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la reorganizarea Întreprinderii de Stat „Moldelectrica”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la reorganizarea Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” a fost elaborat de către Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de Hotărâre a Guvernului a fost elaborat în temeiul prevederilor art. 6 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, art. 7 lit. b) și e) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art. 19 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, precum și în conformitate cu Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni și Codul civil al Republicii Moldova.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Întreprinderea de Stat „Moldelectrica” (<i>în continuare – Î.S. „Moldelectrica”</i>) este o întreprindere de stat creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1000/2000 cu privire la crearea unor întreprinderi de stat în sectorul electroenergetic”. Întreprinderea de Stat „Moldelectrica” este titularul licențelor pentru transportul energiei electrice și pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova. Transportul de energie electrică se realizează de către Î.S. „Moldelectrica” în strictă conformitate cu prevederile licenței deținute, cu cadrul legal aplicabil, cu regulile pieței de energie electrică, precum și cu standardele tehnice ale rețelelor electrice de transport. În acest context, Î.S. „Moldelectrica” asigură: ➤ Întreținerea, modernizarea, reabilitarea și dezvoltarea rețelelor electrice de transport; ➤ Funcționarea fiabilă a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova, conform parametrilor și standardelor de calitate a energiei electrice; ➤ Monitorizarea stării tehnice a instalațiilor electrice de transport, inclusiv investigarea deficiențelor care pot afecta fiabilitatea sistemului; ➤ Gestionarea fluxurilor de energie electrică în rețelele electrice de transport, inclusiv a fluxurilor transfrontaliere; și ➤ Integrarea Republicii Moldova în Zona Sincronă Europa Continentală (CESA), în colaborare cu NEK „Ukrenergo”, în cadrul blocului de reglaj frecvență – putere. Pentru realizarea conducerii centralizate a sistemului electroenergetic, Î.S. „Moldelectrica” desfășoară următoarele activități: ➤ Coordonează curbele de sarcină optime de lucru a stațiilor electrice, rețelelor electrice și a consumatorilor; ➤ Realizează calculele regimurilor electrice; ➤ Controlează frecvența curentului electric, asigurând funcționarea sistemului automat de control al frecvenței și puterii electrice, precum și al automaticii de sistem și de urgență; ➤ Asigură formarea continuă, menținerea și creșterea nivelului profesional al personalului său. În calitate de Operator al Sistemului de Transport al Energiei Electrice (OST), ÎS „Moldelectrica” are ca obiectiv strategic promovarea dezvoltării durabile a sectorului

electroenergetic al Republicii Moldova, prin asigurarea unei gestionări eficiente și stabile a rețelelor electrice de transport, consolidarea securității și fiabilității furnizării energiei electrice către consumatorii finali, precum și sporirea atractivității sectorului pentru investiții.

De asemenea, întreprinderea urmărește optimizarea managementului operațional și reducerea costurilor asociate, precum și diminuarea riscurilor asociate activității sale, în conformitate cu standardele internaționale și bunele practici europene în domeniu.

De menționat faptul că, în conformitate cu observațiile Curții de Conturi expuse în rapoartele de audit asupra rapoartelor financiare ale Ministerului Energiei, se constată faptul că *„conform prevederilor cadrului normativ, Ministerul Economiei și Infrastructurii (Ministerul Energiei ca succesor de drepturi al domeniilor preluate) urma să inițieze procesul de reorganizare a Î.S. „Moldelectrica” în termenul prevăzut de Legea nr.246/2017 (până la 22.12.2019). Deși Ministerul Energiei a întreprins măsuri în vederea implementării recomandării Curții de Conturi privind reorganizarea Î.S. „Moldelectrica”, procesul de reorganizare nu a fost finalizat din cauza complexității intervențiilor necesare, a interdependenței etapelor și a necesității coordonării cu multiple autorități implicate, astfel acesta fiind extins pentru anul 2026. Prin urmare, obiectivele stabilite în procesul de reorganizare a întreprinderii de stat nu au fost atinse”*.

De asemenea Raportul Curții de Conturi evidențiază faptul că structura actuală de întreprindere de stat nu asigură mecanisme eficiente de control intern, responsabilizare managerială și monitorizare a performanței.

În urma acestor constatări, Curtea de Conturi a recomandat reorganizarea ÎS „Moldelectrica”, subliniind că această măsură este esențială pentru a institui un cadru modern de guvernare corporativă, capabil să asigure transparență în administrarea patrimoniului public, responsabilizarea managementului și respectarea principiilor de eficiență financiară și patrimonială.

Totodată, Republica Moldova în calitate de parte contractantă a Comunității Energetice, și-a asumat obligația privind transpunerea și implementarea acquis-ului Uniunii Europene privind normele comune pentru piața internă de energie electrică. În context, consolidarea independenței operatorului sistemului de transport și aplicarea principiilor moderne de guvernare corporativă reprezintă elemente esențiale pentru funcționarea eficientă și transparentă a acestuia, în conformitate cu cerințele cadrului normativ european și național..

Prin urmare, reorganizarea Î.S. „Moldelectrica” în societate pe acțiuni cu capital integral de stat constituie o măsură menită să consolideze cadrul de guvernare corporativă al întreprinderii, să sporească transparența și responsabilitatea managerială și să faciliteze aplicarea celor mai bune practici în administrarea operatorului sistemului de transport, cu menținerea independenței funcționale, decizionale și operaționale prevăzute de legislația în vigoare..

Sub aspectul facilitării accesului la finanțări externe pentru proiecte investiționale strategice și al alinierii la practicile Uniunii Europene de menționat că, reorganizarea Moldelectrica sub forma juridică de societate pe acțiuni oferă un nivel sporit de credibilitate și predictibilitate pentru partenerii financiari externi, inclusiv instituțiile financiare internaționale și băncile de dezvoltare, care acordă o importanță deosebită standardelor de guvernare corporativă, transparenței decizionale și mecanismelor eficiente de control intern. În acest context, reorganizarea va crea premise favorabile pentru atragerea resurselor financiare necesare implementării proiectelor de modernizare și extindere a infrastructurii electroenergetice, inclusiv a proiectelor de interconectare cu sistemele energetice europene.

Totodată, adoptarea formei juridice de societate pe acțiuni va contribui la alinierea cadrului de organizare și funcționare a Moldelectrica la cerințele și practicile aplicate în statele membre ale Uniunii Europene, asigurând conformitatea cu principiile piețelor de energie electrică europene,

precum și la standardele moderne de administrare a societăților cu capital de stat. Aceasta va sprijini procesul de integrare a pieței de energie electrică naționale în piața unică europeană, va consolida încrederea investitorilor și a partenerilor externi, precum și va facilita implementarea reformelor necesare pentru creșterea eficienței, competitivității și a securității energetice a Republicii Moldova.

De menționat că Î.S. „Moldelectrica” a traversat o perioadă marcată de provocări complexe, care a condus la redefinirea activității întreprinderii într-o nouă paradigmă, concretizată prin următoarele direcții strategice:

- gestionarea situațiilor critice generate de criza din regiune și depășirea perioadelor de tensiune maximă;
- consolidarea cooperării cu operatorii sistemelor de transport din statele vecine, precum și cu ENTSO-E (*European Network of Transmission System Operators for Electricity*) în contextul procesului de sincronizare cu sistemul electroenergetic european;
- soluționarea aspectelor/problematicilor asociate aplicării Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea Agenției Naționale Pentru Reglementare în Energetică;
- gestionarea procesului de certificare a Î.S. „Moldelectrica” în calitate de operator al sistemului de transport independent, în conformitate cu prevederile art. 27 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și cu cerințele Secretariatului Comunității Energetice (Opinia nr. 2/2023), în vederea asigurării independenței operatorului, a accesului nediscriminatoriu la rețeaua de transport și a alinierii la cerințele acquis-ului Uniunii Europene. În acest context, au fost adoptate o Hotărâre de Guvern, 7 Ordine ale fondatorului, inclusiv 2 modificări ale Statului și 2 modificări ale Regulamentului de funcționare a Consiliului de administrație);
- accelerarea proiectelor de infrastructură privind interconectarea cu România (*Proiectul de reabilitare a rețelei de transport al Î.S. „Moldelectrica”, Proiectul Dezvoltarea Sistemului Electroenergetic, Proiectul elaborării Studiului de fezabilitate pentru interconexiunea rețelelor electrice Moldova-România*);
- menținerea funcționării optime a rețelelor electrice de transport în contextul dificultăților generate de războiul din Ucraina, întreruperea producției anumitor echipamente, perturbarea lanțurilor logistice și imposibilitatea retragerii echipamentelor și liniilor electrice de interconexiune pentru reparații;
- semnarea Acordului de membru observator al ENTSO-E;
- deblocarea unor procese interne esențiale pentru buna funcționare a întreprinderii, inclusiv a procesului de casare a mijloacelor fixe, care a stagnat o perioadă îndelungată și a generat dificultăți în gestionarea eficientă a patrimoniului.

Totodată, întreprinderea a realizat deja măsuri importante de consolidare a disciplinei financiare și de modernizare a sistemului de raportare financiară prin implementarea standardelor internaționale de raportare financiară (IFRS), ceea ce a contribuit la sporirea transparenței, comparabilității și credibilității informațiilor financiare. Aceste progrese demonstrează capacitatea întreprinderii de a adopta practici moderne de management și constituie o bază solidă pentru continuarea procesului de reformă instituțională și de aliniere la standardele europene de guvernanta corporativă.

Suplimentar, ca urmare a ratificării prin Legea nr. 104/2024 a Acordului de împrumut cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), destinat finanțării construcției liniei de interconexiune electrică Bălți–Suceava, parte integrantă a Proiectului „*Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza II*”, a fost aprobat un Plan de acțiuni privind guvernanta corporativă.

Planul respectiv are drept obiectiv consolidarea independenței manageriale a operatorului sistemului de transport, diminuarea influenței factorului politic, instituirea unor mecanisme transparente de guvernare, de raportare financiară și operațională, precum și alinierea la principiile Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) în materie de guvernare corporativă a întreprinderilor de stat. În prezent, Planul se află în proces de implementare, iar o parte din măsuri prevăzute au fost deja realizate.

În acest context, reorganizarea Î.S. „Moldelectrica” în societate pe acțiuni cu capital integral de stat reprezintă măsura juridică necesară pentru continuarea implementării a Planului de acțiuni privind guvernarea corporativă și pentru respectarea angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de împrumut încheiat cu BERD.

Nerealizarea acestei reforme ar putea genera consecințe semnificative, inclusiv::

- nerespectarea condiționalităților de finanțare prevăzute în Acordul de împrumut și riscul suspendării sau întâzierii debursării tranșelor de credit;
- întârzierea implementării proiectului de interconectare Bălți–Suceava, esențial pentru securitatea energetică și pentru integrarea sistemului electroenergetic național în sistemul ENTSO-E;
- diminuarea credibilității Republicii Moldova în raport cu instituțiile financiare internaționale și partenerii de dezvoltare, cu potențial impact asupra accesării finanțărilor destinate proiectelor strategice din sectorul energetic.

Totodată, cadrul normativ național permite și susține realizarea acestei reforme. Astfel, Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală prevede expres posibilitatea reorganizării întreprinderilor de stat în alte forme juridice. De altfel, adoptarea Legii respective a marcat inițierea unei reforme ample de modernizare a administrării proprietății publice prin promovarea principiilor guvernării corporative, delimitarea clară a atribuțiilor fondatorului, consiliului de administrație și administratorului, precum și crearea premiselor pentru eficientizarea administrării întreprinderilor cu capital de stat.

Mai mult, art. 19 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 246/2017 stabilește în sarcina Guvernului obligația de a reorganiza întreprinderile de stat în alte forme juridice de organizare.

Dinamizarea procesului de reorganizare a întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare reprezintă un obiectiv prioritar al Strategiei cu privire la administrarea proprietății de stat în domeniul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 911/2022. Acest obiectiv este inclus în cadrul obiectivelor specifice privind eficientizarea administrării corporative a întreprinderilor de stat și a societăților cu capital de stat (Obiectiv Specific 2.3. *Eficientizarea administrării corporative a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital de stat (ODD 8.5; ODD 8.8), direcția/intervenția prioritară - 2.3.1. Dinamizarea procesului de reorganizare a întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare prevăzute de legislație*).

În context, Ministerul Energiei, în calitate de fondator, sprijină procesul de reorganizare a Î.S. „Moldelectrica”, în vederea realizării obiectivelor de reformă asumate prin Strategia menționată *supra*.

Având în vedere considerentele expuse, precum și necesitatea implementării angajamentelor asumate în raport cu partenerii de dezvoltare și a obiectivelor de reformă în sectorul energetic, a fost elaborat proiectul hotărârii Guvernului privind reorganizarea Întreprinderii de Stat „Moldelectrica” în societate pe acțiuni cu capital integral de stat.

Totodată, procesul de reorganizare urmează a fi realizat cu maximă prudență și într-o manieră coordonată cu cerințele aplicabile procesului de certificare a operatorului sistemului de transport independent, prevăzute în Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

Reorganizarea Î.S. „Moldelectrica” prin schimbarea formei juridice nu trebuie să afecteze statutul de operator al sistemului de transport independent și nici independența funcțională, decizională și operațională a acestuia. Totodată, reorganizarea trebuie să asigure continuitatea drepturilor și a obligațiilor, a licențelor, precum și a atribuțiilor aferente activității de transport și de conducere centralizată a sistemului electroenergetic. În acest scop, măsurile de reorganizare vor fi implementate astfel încât să fie păstrată conformitatea cu prevederile Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, cu cerințele Secretariatului Comunității Energetice și cu angajamentele asumate în cadrul procesului de certificare, astfel încât reorganizarea să nu afecteze menținerea certificării și să nu impună reluarea sau revizuirea procedurii de certificare.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Principalele obiective urmărite prin reorganizarea Î.S. „Moldelectrica” în societate pe acțiuni cu capital integral de stat vizează consolidarea structurii instituționale și asigurarea unei administrări eficiente și transparente a patrimoniului și a resurselor publice. Adoptarea formei juridice de societate pe acțiuni are drept scop instituirea unui cadru juridic și instituțional modern, adaptat cerințelor actuale ale sectorului electroenergetic și angajamentelor asumate de Republica Moldova în procesul de integrare europeană. Un obiectiv esențial al reformei îl constituie alinierea statutului și mecanismelor de funcționare ale operatorului sistemului de transport la standardele europene și internaționale privind independența, transparența și responsabilitatea operatorilor de sistem. De asemenea, reforma urmărește consolidarea guvernanței corporative prin instituirea unor mecanisme moderne de administrare și control, delimitarea clară a atribuțiilor organelor de conducere, analiza și actualizarea cadrului intern de funcționare, sporirea responsabilității manageriale și asigurarea unei supravegheri mai eficiente a activității întreprinderii. În acest context, se urmărește creșterea transparenței procesului decizional, consolidarea disciplinei financiare și aplicarea celor mai bune practici de raportare și gestionare a resurselor. Un alt obiectiv important îl reprezintă facilitarea accesului la surse de finanțare externe pentru realizarea proiectelor investiționale strategice din sectorul electroenergetic, inclusiv a proiectelor de dezvoltare și modernizare a infrastructurii electrice de transport și de interconectare cu sistemele energetice ale Uniunii Europene. Forma juridică de societate pe acțiuni va contribui la creșterea încrederii instituțiilor financiare internaționale și a partenerilor de dezvoltare, sporind capacitatea întreprinderii de a atrage resurse financiare în condiții avantajoase. Totodată, reforma are ca obiectiv protejarea și valorificarea eficientă a patrimoniului public aflat în gestiunea întreprinderii, prin aplicarea unor standarde sporite de transparență, monitorizare și control al activelor. Prin realizarea acestor obiective se urmărește asigurarea stabilității operaționale și financiare a întreprinderii, creșterea rezilienței sistemului electroenergetic național și crearea premiselor pentru o dezvoltare sustenabilă pe termen lung a sectorului energetic al Republicii Moldova. Nu în ultimul rând, reorganizarea are ca obiectiv optimizarea în continuare a eficienței operaționale și economice a întreprinderii, astfel încât ÎS „Moldelectrica” să devină un operator sustenabil, capabil să asigure servicii de înaltă calitate și să răspundă provocărilor energetice actuale și viitoare, mai ales în contextul planurilor ambițioase stabilite în „Planul de dezvoltare a rețelelor electrice de transport în perioada 2025-2034”. În concordanță cu cadrul normativ evocat <i>supra</i>, proiectul de hotărâre stabilește că Ministerul Energiei va exercita, în numele statului, funcția de acționar unic al Societății pe Acțiuni „Moldelectrica”.

Totodată, în spiritul art. 205 alin. (5) din Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, proiectul de hotărâre reglementează aspecte aferente succesiunii în drepturi în cazul reorganizării persoanelor juridice. Astfel, conform proiectului de hotărâre, societatea pe Acțiuni „Moldelectrica” va deveni succesorul în drepturi și obligații al întreprinderii de Stat „Moldelectrica”.

Pentru a asigura implementarea eficientă și în termene rezonabile a procesului de reorganizare, proiectul hotărârii atribuie Ministerului Energiei următoarele responsabilități:-

- să asigure reorganizarea întreprinderii de Stat „Moldelectrica”, **în termen de 24 luni** de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri;

- după finalizarea procedurii de reorganizare, să asigure elaborarea modificărilor în anexa la Legea nr.121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice, precum și în cadrul normativ subordonat, conform celor detaliat în secțiunea 8 din nota de fundamentare;

- să asigure identificarea bunurilor imobile, care urmează a fi transmise în calitate de aport la capitalul social al societății pe Acțiuni „Moldelectrica”, precum și a bunurilor care vor rămâne în gestiunea economică a societății urmare a delimitării bunurilor imobile proprietate publică după apartenență și pe domenii;

- să garanteze efectuarea evaluării bunurilor supuse aportului, în conformitate cu cerințele art. 5 alin. (4) lit. f) din Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, potrivit cărora reorganizarea întreprinderilor de stat implică realizarea obligatorie a evaluării patrimoniului.

Subsecvent, proiectul de act normativ conține prevederi generice privind modul de transmitere a bunurilor întreprinderii de Stat „Moldelectrica” către societatea pe Acțiuni „Moldelectrica”, precum și dispoziții privind disponibilizarea personalului în cazul în care transferul acestuia nu este posibil în contextul reorganizării.

Termenul de 24 de luni pentru finalizarea procesului de reorganizare este determinat de amploarea și complexitatea operațiunilor juridice, patrimoniale, cadastrale, financiare și instituționale necesare, precum și de caracterul strategic al activității desfășurate de Î.S. „Moldelectrica”.

Procesul de reorganizare presupune realizarea succesivă și coordonată, a următoarelor etape:

- constituirea și organizarea activității comisiei de reorganizare, inventarierea completă a patrimoniului, obligațiilor, drepturilor, contractelor și litigiilor întreprinderii;

- identificarea și delimitarea bunurilor proprietate publică a statului și a celor care urmează să rămână proprietate publică și să fie transmise în gestiunea societății;

- clarificarea situației juridice și cadastrale a bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor, clădirilor, stațiilor electrice, liniilor electrice și altor elemente ale rețelei electrice de transport;

- întocmirea bilanțului de reorganizare și a actului de transmitere, stabilirea mărimii capitalului social și elaborarea documentelor de constituire ale S.A. „Moldelectrica”;

- înregistrarea societății pe acțiuni și a drepturilor asupra bunurilor transmise, precum și efectuarea modificărilor necesare în registrele publice;

- asigurarea continuității licențelor, contractelor, drepturilor și obligațiilor aferente activităților de transport al energiei electrice și de conducere centralizată a sistemului electroenergetic;

- coordonarea măsurilor de reorganizare cu cerințele aplicabile certificării operatorului sistemului de transport independent, astfel încât schimbarea formei juridice să nu afecteze independența funcțională, decizională și operațională a operatorului și să nu determine necesitatea reluării procesului de certificare;

- informarea și consultarea salariaților sau a reprezentanților acestora, transferul raporturilor de muncă și implementarea măsurilor organizatorice și administrative subsecvente;

•elaborarea și promovarea modificărilor necesare în Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice și în cadrul normativ subordonat.

Realizarea acestor etape depinde inclusiv de volumul patrimoniului administrat de întreprindere, de amplasarea infrastructurii electrice pe teritoriul mai multor unități administrativ-teritoriale, de necesitatea clarificării și înregistrării drepturilor asupra bunurilor imobile, precum și de implicarea mai multor autorități și instituții publice.

În vederea evitării tergiversării procesului, Ministerul Energiei va monitoriza periodic realizarea etapelor reorganizării, în baza Planului de acțiuni, aprobat prin Ordinul Ministrului Energiei nr. , cu indicarea acțiunilor, termenelor intermediare și instituțiilor responsabile. Etapele care nu depind de finalizarea procedurilor cadastrale sau de evaluare vor fi realizate fără întârziere, iar constituirea organelor statutare ale societății va fi asigurată în cel mai scurt termen posibil după înregistrarea acesteia.

De menționat faptul că, în procesul de reorganizare vor fi respectate garanțiile prevăzute de legislația muncii privind informarea și consultarea salariaților sau a reprezentanților acestora. În acest sens, angajatorul va asigura desfășurarea procedurilor de informare și consultare în condițiile art. 42 alin. (2) lit. b) și art. 42¹ alin. (1) și (2) lit. b) și c) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, prin comunicarea informațiilor referitoare la cauzele reorganizării, consecințele juridice, economice și sociale ale acesteia, precum și la măsurile preconizate în privința salariaților.

Totodată, reorganizarea va fi realizată cu respectarea drepturilor și garanțiilor prevăzute de legislația muncii, astfel încât continuitatea raporturilor de muncă să fie asigurată în măsura permisă de cadrul legal, iar eventualele măsuri care vizează personalul să fie aplicate cu respectarea procedurilor și garanțiilor legale incidente.

De asemenea, proiectul de hotărâre prevede intrarea acestuia în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, având în vedere necesitatea implementării în termeni proximi a măsurilor Strategiei cu privire la administrarea proprietății de stat în domeniul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, precum și a recomandărilor formulate de Curtea de Conturi în rapoartele de audit.

În același timp, intrarea imediată în vigoare este indispensabilă pentru respectarea angajamentelor internaționale și a condiționalităților de finanțare externă, evitând astfel întârzieri ce ar putea compromite calendarul proiectelor de infrastructură energetică strategică și obiectivul de consolidare a securității energetice naționale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În contextul recomandărilor Curții de Conturi, al angajamentelor internaționale și al necesității implementării proiectelor strategice, au fost evaluate mai multe opțiuni de reorganizarea ÎS „Moldelectrica”.

1. *Păstrarea formei juridice actuale a ÎS „Moldelectrica” ca întreprindere de stat.*

Avantajul acestei opțiuni constă în lipsa unor modificări legislative sau a unor proceduri complexe de reorganizare, precum și faptul că nu ar genera costuri inițiale semnificative. Cu toate acestea, dezavantajele prevalează: persistă limitările privind accesul la finanțări externe și în implementarea proiectelor strategice (ex. Bălți–Suceava).

2. *Reorganizarea prin schimbarea formei juridice în societate pe acțiuni cu capital integral de stat (opțiunea recomandată)*

Această opțiune implică reorganizarea ÎS „Moldelectrica” prin schimbarea formei juridice în societate pe acțiuni, statul fiind acționar unic.

Printre avantaje pot fi enumerate accesul la finanțări externe pentru proiectele strategice, consolidarea independenței funcționale a operatorului sistemului de transport și alinierea la normele europene, creșterea eficienței operaționale și responsabilizarea managementului.

Totodată, se subliniază autonomia Consiliului Societății, eliminând suprapunerile actuale dintre atribuțiile fondatorului și cele ale Consiliului.

Dezavantajele sunt limitate și constau în necesitatea suportării unor costuri inițiale aferente procesului de reorganizare, inclusiv pentru evaluarea patrimoniului și efectuarea auditului, precum și în realizarea măsurilor legislative și administrative necesare implementării reorganizării și transmiterii patrimoniului.

În concluzie, analiza evidențiază că reorganizarea Î.S. „Moldelectrica” în societate pe acțiuni cu capital integral de stat reprezintă cea mai echilibrată și sustenabilă soluție, mai ales în contextul în care aceasta reprezintă o întreprindere strategică pentru stat. Mai mult, în condițiile în care întreprinderea nu a beneficiat de reforme structurale semnificative de-a lungul unei perioade îndelungate, reorganizarea sa devine esențială pentru a răspunde provocărilor actuale și pentru a asigura dezvoltarea durabilă și eficientă a activității sale.

Suplimentar, Potrivit deciziei Comisiei de triere a întreprinderilor, adoptată în temeiul Mecanismului de triere a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 819/2023, Î.S. „Moldelectrica” a fost încadrată în categoria 1 – „Întreprindere nepasibilă de privatizare”.

Raționamentul includerii în această categorie, rezultă din prevederile Anexei nr.1 din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice.

Totodată, conform mecanismului de triere a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital de stat, este necesar de menționat că, întreprinderea a fost trecută și prin cele două criterii stabilite pentru Categoria - întreprinderi recomandate pentru reorganizare în altă formă juridică de organizare conform Hotărârea Guvernului nr. 819/2023, dar nu a întrunit nici una din cerințe.

Astfel, încadrarea în categoria respectivă are la bază rolul strategic al întreprinderii în asigurarea funcționării sistemului electroenergetic, administrarea infrastructurii critice de transport al energiei electrice, menținerea securității și continuității alimentării cu energie electrică, precum și exercitarea atribuțiilor de operator al sistemului de transport și de conducere centralizată a sistemului electroenergetic.

Clasificarea Î.S. „Moldelectrica” drept întreprindere nepasibilă de privatizare nu exclude reorganizarea acesteia într-o altă formă juridică în conformitate cu prevederile alin. 3 din art. 19 a Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, cu condiția menținerii controlului integral al statului.

Reorganizarea în societate pe acțiuni cu capital integral de stat nu reprezintă o măsură de privatizare și nu determină diminuarea participăției statului, înstrăinarea patrimoniului public sau transferul controlului asupra infrastructurii strategice către persoane private.

Soluția reorganizării în societate pe acțiuni este justificată de necesitatea instituirii unui model modern de guvernanta corporativă, delimitării clare a atribuțiilor acționarului, consiliului societății și organului executiv, sporirii responsabilității manageriale și consolidării mecanismelor de control intern, raportare și monitorizare a performanței.

Totodată, forma juridică propusă este necesară pentru continuarea implementării Planului de acțiuni privind guvernanta corporativă, aferent Acordului de împrumut încheiat cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru proiectul de interconectare Bălți–Suceava, precum și pentru creșterea credibilității operatorului în raport cu instituțiile financiare internaționale și partenerii de dezvoltare.

În aceste condiții, recomandarea reorganizării Î.S. „Moldelectrica” în societate pe acțiuni cu capital integral de stat este compatibilă cu încadrarea întreprinderii în categoria entităților nepasibile de privatizare, întrucât asigură concomitent modernizarea formei de organizare și păstrarea integrală a controlului public asupra operatorului sistemului de transport și asupra patrimoniului strategic administrat de acesta.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Reorganizarea Î.S. „Moldelectrica” va avea un impact direct și semnificativ asupra sectorului public, pe mai multe dimensiuni. În primul rând, prin implementarea unui model modern de governanță corporativă, va fi consolidată responsabilitatea instituțională. Statul, în calitate de acționar unic, va beneficia de un cadru clar de control și monitorizare a patrimoniului și resurselor publice, reducând astfel riscul utilizării ineficiente sau discreționare a acestora. Aceasta va contribui la creșterea transparenței și responsabilității în administrarea infrastructurii critice, inclusiv în concordanță cu recomandările Curții de Conturi privind administrarea patrimoniului public.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Proiectul de hotărâre nu implică costuri financiare suplimentare de la bugetul de stat și nu afectează veniturile bugetare. Cheltuielile aferente reorganizării Î.S. „Moldelectrica” vor fi acoperit integral din sursele proprii ale întreprinderii. Totodată, se estimează că reorganizarea va contribui la creșterea eficienței economico-financiare a întreprinderii, cu efecte pozitive atât asupra veniturilor bugetului de stat, prin majorarea dividendelor distribuite, cât și asupra capacității întreprinderii de a realiza investiții în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii electroenergetice.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Reorganizarea Î.S. „Moldelectrica” prin schimbarea formei juridice de societate pe acțiuni cu capital integral de stat va genera efecte semnificative și în raport cu sectorul privat. Consolidarea eficienței și a capacității instituționale a operatorului sistemului de transport va influența pozitiv mediul de afaceri, investițiile și dezvoltarea pieței energetice prin dezvoltarea rețelelor și asigurarea schimburilor interne și transfrontaliere de energie electrică. Prin consolidarea governanței corporative, creșterea transparenței decizionale și alinierea la standardele europene de administrare a operatorilor de sistem, se vor îmbunătăți condițiile de interacțiune dintre operatorul sistemului de transport și participanții la piața energiei electrice, inclusiv furnizorii, producătorii și investitorii privați. Totodată, sporirea eficienței operaționale și financiare a întreprinderii va contribui la creșterea gradului de încredere a mediului investițional și la reducerea riscurilor asociate dezvoltării proiectelor în sectorul energetic. Reforma va susține, de asemenea, implementarea proiectelor de modernizare și extindere a infrastructurii energetice, inclusiv a interconexiunilor cu sistemele electroenergetice europene, ceea ce va facilita dezvoltarea concurenței pe piața energiei electrice, integrarea surselor noi de energie și accesul participanților privați la o piață mai competitivă și mai bine conectată la piața regională și europeană. Totodată va fi posibilă implementarea mai eficientă a Codurilor de rețea, parte componentă a pachetului energetic IV „<i>Electricity Integration Package</i>”, și o mai strânsă cooperare cu alți operatori ai sistemelor de transport regionali și europeni.

4.4. Impactul social
Reorganizarea nu va avea un impact negativ asupra ocupării forței de muncă, contribuind la menținerea stabilității locurilor de muncă și la consolidarea capacității instituționale a întreprinderii. Deși reorganizarea implică modernizarea managementului și optimizarea proceselor operaționale, menținerea capitalului integral de stat asigură păstrarea funcțiilor și a angajaților existenți, oferindu-le în același timp oportunități de dezvoltare profesională prin instruirii și programe de perfecționare adaptate noii structuri corporative. Prin urmare, impactul social al proiectului este unul pozitiv, fiind asociat cu consolidarea securității energetice, creșterea fiabilității serviciilor de transport al energiei electrice și susținerea dezvoltării durabile a sectorului energetic în beneficiul societății.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
În calitate de societate pe acțiuni, întreprinderea va avea obligația de a desemna o persoană responsabilă cu protecția datelor, așa cum este stabilit la art. 25 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, în vederea elaborării registrelor activităților de prelucrare și în vederea instituirii de proceduri clare pentru colectarea, stocarea, transferul și ștergerea datelor cu caracter personal, în conformitate cu cadrul legal aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul nu generează impact negativ asupra echității și egalității de gen, având un impact neutru din această perspectivă. Totodată, aplicarea noului model de guvernare corporativă și transparență instituțională poate contribui la consolidarea proceselor decizionale bazate pe merit, competență și tratament egal, promovând un mediu organizațional echitabil și incluziv.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul de Hotărâre nu generează impact negativ asupra mediului
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Dispozițiile proiectului de hotărâre și acțiunile de implementare a acestuia nu conțin/implică măsuri normative pentru transpunerea în legislația națională a actelor juridice ale UE.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Dispozițiile proiectului de act normativ și acțiunile de implementare a acestuia nu urmăresc crearea unui cadru juridic intern pentru implementarea legislației UE.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, inițierea procesului de elaborare a proiectului a fost plasat pe platforma https://particip.gov.md. Totodată, a fost asigurată plasarea materialelor spre consultare publică, precum și a materialelor definitive. Proiectul a fost supus avizării și consultării publice în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin expedierea acestuia tuturor părților interesate. Totodată, propunerile și obiecțiile aferente proiectului au fost analizate și după caz, luate în considerare în procesul de definitivare al acestuia.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție, în rezultatul expertizei, Centrul Național Anticorupție a constatat respectarea cerințelor privind transparența procesului decizional, corespunderea scopului declarat cu scopul real al proiectului, precum și lipsa unor norme contradictorii sau a unor conflicte cu alte acte normative în vigoare.

Recomandările formulate au vizat completarea notei de fundamentare cu informații privind decizia Comisiei de triere referitoare la Î.S. „Moldelectrica”, argumentarea detaliată a termenului de 24 de luni stabilit pentru reorganizare. Recomandările au fost luate în considerare prin completarea corespunzătoare a notei de fundamentare și ajustarea proiectului hotărârii Guvernului.

Proiectul a fost supus expertizei juridice conform art. 37 din Legea citată, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de hotărâre menționat se încadrează în cadrul normativ în vigoare.

Ca urmare a implementării prevederilor proiectului de hotărâre se vor impune intervenții la nivelul cadrului normativ primar și respectiv subsidiar, în contextul reorganizării prin transformare a Întreprinderii de stat „Moldelectrica” în Societate pe Acțiuni „Moldelectrica” cu capital integral de stat.

Astfel, prin proiectul de hotărâre, se pune în sarcina Ministerului Energiei ca după finalizarea procedurii de reorganizare, să asigure elaborarea modificărilor necesare în anexa la Legea nr.121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice și în cadrul normativ subordonat. Astfel, din anexa „Lista bunurilor nepasibile de privatizare” la Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice, din compartimentul „Întreprinderi de stat” se va exclude poziția nr. 63 „Î.S. „Moldelectrica”” prin reflectarea noi entități la compartimentul „Societăți comerciale”, rezultate ca urmare a procesului de reorganizare.

Subsidiar, în contextul finalizării procedurii de reorganizare, vor fi necesare intervenții în următoarele Hotărâri de Guvern:

- Hotărârea Guvernului nr.161/2019 cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea Agenției Proprietății Publice;
- Hotărârea Guvernului nr. 351/2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile;
- Hotărârea Guvernului nr. 1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante pentru schimbările climatice (anexa. nr.2);
- Hotărârea Guvernului nr. 458/2017 pentru aprobarea responsabilităților entităților publice privind seturile de date spațiale, (poziția nr. 7);
- Hotărârea Guvernului nr. 840/2004 cu privire la crearea Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice (poziția nr. 126).

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.

Implementarea proiectului de hotărâre de guvern privind reorganizarea întreprinderii de stat „Moldelectrica” în societate pe acțiuni „Moldelectrica”, cu capital integral de stat implică realizarea unui set de măsuri coordonate, care să asigure tranziția legală, operațională și financiară a întreprinderii, respectând în același timp standardele de guvernare corporativă și cerințele partenerilor internaționali.

1. Măsuri juridice și administrative:

- efectuarea inventarierii și a evaluării patrimoniului Î.S. „Moldelectrica”;
- delimitarea bunurilor proprietate publică, în conformitate cu prevederile Legii nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice;

- identificarea bunurilor care urmează să fie transmise cu titlu de aport la capitalul social al S.A. „Moldelectrica” și a bunurilor care vor fi transmise în gestiunea economică a acesteia;
 - transferul patrimoniului, drepturilor și obligațiilor de la Î.S. „Moldelectrica” către societatea reorganizată, conform legislației în vigoare- elaborarea și aprobarea documentelor aferente reorganizării, inclusiv a bilanțului de reorganizare, a actului de transmitere, a raportului de evaluare și a statutului societății;
 - înregistrarea de stat a S.A. „Moldelectrica” și radierea Î.S. „Moldelectrica” din Registrul de stat al persoanelor juridice;
 - modificarea actelor normative aplicabile și actualizarea actelor interne și a regulamentelor de funcționare pentru a reflecta noua structură corporativă;
 - alinierea procedurilor interne la prevederile Legii nr. 1134/1997 societăților pe acțiuni și legislația domeniului energetic.
- 2. Măsuri de guvernanta corporativă:*
- constituirea organelor de conducere și control, cu atribuții și responsabilități clar definite, în condițiile Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni;
 - asigurarea exercitării funcției de organ executiv pe perioada de tranziție, până la desemnarea conducerii societății.
- 3. Măsuri financiare:*
- constituirea capitalului social al societății în baza patrimoniului transmis;
 - efectuarea operațiunilor necesare transmiterii activelor și pasivelor către societatea reorganizată;
 - reprogramarea bugetelor și a planurilor de investiții în concordanță cu structura societății pe acțiuni;
 - acoperirea cheltuielilor aferente reorganizării din sursele financiare ale Î.S. „Moldelectrica”, în condițiile proiectului de hotărâre.
- 4. Măsuri privind resursele umane și continuitatea activității:*
- realizarea unei analize a personalului existent și planificarea tranziției pentru menținerea locurilor de muncă;
 - transferul salariilor în conformitate cu prevederile legislației muncii și cu menținerea drepturilor și garanțiilor prevăzute de lege;
 - implementarea programelor de instruire și perfecționare profesională pentru personalul managerial și tehnic;
 - stabilirea procedurilor operaționale pentru continuitatea serviciilor și mentenanța infrastructurii în perioada de tranziție;
 - asigurarea continuității activităților de transport al energiei electrice și de conducere centralizată a sistemului electroenergetic pe întreaga durată a procesului de reorganizare;
 - realizarea modificărilor necesare în documentația cadastrală și în evidențele interne, în termenele prevăzute de legislație.

Secretar general al ministerului

/semnat electronic/

Andrei GRIȚCO